

no 3 , 1960

HEEMKUNDEKRING "PEELIAND" te HELMOND

Opgericht 24 mei 1948

Secretariaat

Mej. T. Cornelissen
W. Prinzenstraat 29

Bijdragen voor
dit blad aan :
C. van Bokhoven
Oostende 31 A

L.S.,

Mededelingen

Zoals u is aangekondigd, maken wij op zondagmiddag 22 mei een excursie naar de kastelen van Horn en Swalmen en naar het kerkje en museum van Asselt. Vertrek om één uur precies met de bus aan de Leeszaal op de Markt. De hele bus is volgeboekt en wij kunnen niemand meer noteren.

Binnenkort maken wij een excursie naar een bekende fabriek in Helmond, waarover u intussen reeds bericht heeft ontvangen. Het lijkt ons niet nodig enig voorafgaand commentaar over dit bedrijf en zijn productieproces te geven daar iedereen in onze stad hierover meermalen heeft horen spreken door kennissen etc. die op dit bedrijf werkzaam zijn.

Tot slot kunnen wij u nog mededelen, dat wij nog een lezing in petto hebben van Ir. Berbee, directeur van Publieke Werken, over de uitbreidingsplannen van de gemeente Helmond.

Gaarne zullen wij van u vernemen, of er belangstelling bestaat om de uitbreidingen van Eindhoven onder deskundige leiding te bezichtigen. Indien deze inderdaad aanwezig is, zullen wij trachten deze rondleiding nog voor de vakantie-tijd te doen plaats hebben. Zegt ons uw mening hierover opdat wij onze voorbereidingen tijdig kunnen treffen.

BIBLIOTHEEK
Provinciaal Genootschap van
Kunsten en Wetenschappen
in Noordbrabant
's-HERTOGENBOSCH

P.H.

Verslag algemene jaarvergadering op 7 maart 1960

Op deze 11e jaarvergadering vond het afscheid plaats van onze eminente voorzitter, de heer P. van der Burgt, die sinds korte tijd te Eindhoven woonachtig is.

Door onze vice-voorzitter, de heer Alph. Niessen, werd veel lof toegezwaaid voor alles, wat hij voor onze kring in zijn 10 jarige "ambtsperiode" gedaan heeft. Vooral zijn enthousiasme voor het heemkundewerk zal niet licht vergeten worden, evenmin als zijn joviale wijze van optreden tegenover de leden en gasten-sprekers.

Tot slot werd hem een mooi boekwerk overhandigd als blijverandenken aan deze jaren, getiteld: "Noord Brabant, edel en schoon". Hierna werd de heer van der Burgt als "Lid van Verdienste" geïnstalleerd, waarvoor eigenlijk commentaar overbodig is.

Na voorlezing van het jaarverslag van de secretaresse en dat van de penningmeester, die onder dankbetuiging aanvaard werden, werd de heer P.E.P. Hornikx bij acclamatie als nieuw voorzitter van onze kring gekozen, die onderstaande woorden tot de vergaderende leden sprak.

Dames en Heren,

Hoewel het vertrek van mijn illustere en zeer gewaardeerde voorganger ons allen zeer zwaar valt, zullen wij toch dóórgaan en niet intussen stil zitten. Dit zou trouwens allerm minst overeenkomstig zijn gedachten zijn, die hij over onze kring koestert. Daarom ben ik blij, dat nu mij de eer is aangedaan hem op te volgen, ik mij aan zijn voorbeeld kan spiegelen, te meer, daar ik zijn opvattingen en activiteiten vooral het afgelopen jaar van meer nabij heb leren kennen. Mocht ik zijn advies in de naaste toekomst nodig hebben, dan ben ik bij voorbaat reeds van zijn steun verzekerd.

Uiteraard valt het mij moeilijk om in deze maidenspeech een bepaalde koers voor de komende periode uit te stippen. Daarvoor ben ik nog te weinig op de hoogte van de interne zijde van de bestuurswerkzaamheden van onze kring. Evenmin kan ik zeggen voldoende geïnformeerd te zijn over de wensen die er bij onze leden bestaan. Wanneer ik over enige tijd beide facetten beter heb leren kennen én door de medewerking van mijn medebestuurders én door uw uiting van verlangens én van uw gefundamenteerde kritiek, zal het mij mogelijk

zijn een scherper beeld te vormen van de toekomst van onze kring, zoals wij die allen gezamenlijk wensen te realiseren.

Momenteel denk ik slechts aan de uitbreiding van het aantal leden, aan de voortzetting van onze vergaderingen van de laatste tijd in de vorm van interessante excursies en verhelderende lezingen, waarbij ook het eigentijdse aspect van Helmond en omgeving een belangrijke plaats zal innemen, en verder aan een betere verzorging van ons blad, welk laatste met uw medewerking zeker mogelijk moet zijn.

Mocht ik mogelijkheden ontdekken om de financiële basis van onze vereniging sterker te maken, dan zal ik mijn uiterste best doen deze waar te nemen, omdat nu eenmaal een behoorlijk cultureel peil in deze maatschappij niet zonder grote kosten te bereiken is. En deze kosten moeten in een stad als Helmond, waar velen met onze doelstellingen meeleven, door hun financiële steun te dekken zijn.

Enig respijt voor deze activiteiten hoop ik echter van u te verkrijgen, te meer, daar privé-omstandigheden de eerste vier maanden mijn tijd nog volledig in beslag zullen nemen.

Ik hoop uw volledige medewerking voor dit alles te mogen ondervinden en ik dank u voor het gegeven vertrouwen.

Tot slot van deze avond hield de heer J. Vriends een prettige causerie over "Bijen houden, vroeger en nu".

Op maandag 4 april hield de heer K.N. Elno uit Antwerpen een voordracht over het onderwerp: "De betekenis van de 19e eeuw voor de hedendaagse kunst, architectuur en vormgeving".

Deze voordracht werd gehouden onder het auspicien van "Het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant." Zoals gewoonlijk was zij niet overmatig bezocht, terwijl juist deze spreker door zijn cultuur-filosofisch college de belangstellenden uitermate wist te boeien en bepaald een bijdrage heeft gegeven aan hun ontwikkeling op dit gebied. Het is jammer, dat zo weinigen van zoveel wilden profiteren, daar deze gelegenheid zich niet vaak voordoet.

Een consequentie, die hieruit voortvloeit, is, dat het bestuur huiverig is voor het najaarsseizoen sprekers van behoorlijk formaat uit te nodigen, wanneer het bij voorbaat van zo weinig belangstelling verzekerd is (afgezien van de kosten, die hiervoor moeten worden gemaakt).

Het Kasteel Hillenraedt.

Onder de Limburgse kastelen neemt Hillenraedt een zeer voorname plaats in. Het verdient deze om zijn uitgestrektheid, om de goede staat waarin het verkeert, en niet het minst om de luister van de geslachten die het bewoonden.

Met zijn vier hoektorens oprijzend uit het geboomte en zich spiegeland in het donkere water der grachten is het een waarlijk vorstelijk verblijf, dat de eeuwen trotseert in zelfbewuste stoerheid.

Hillenraedt behoort tot de zg. waterburchten, den type, dat in Limburg en het aangrenzend deel van Duitsland veel voorkomt en zich zo goed aanpast bij het landschap van deze streken. Het is in zijn tegenwoordige vorm niet ineens gebouwd, maar vertoont onderscheidene delen uit verschillende tijdperken, die echter aan de eenheid van het geheel geen afbreuk doen.

Het muurwerk van de grote vierkante hal behoort tot het oudste gedeelte (13e eeuw), de rest van het gebouw dateert uit de 17e eeuw, met restauraties en verbouwingen uit de 18e, 19e en 20e eeuw. Het park, dat het kasteel omgeeft, schept een waardige entourage. Door het poortgebouw bereikt men een ruim voorplein, aan drie zijden omgeven door dienstgebouwen en kapel en aan de vierde zijde afgesloten door het kasteel zelf. Dit is geheel uit baksteen opgetrokken, doch met omramingen en lijsten van natuursteen, wat een welkome afwisseling geeft en waardoor eentonigheid wordt vermeden. Boven een overwelfde onderverdieping, die aan alle zijden uit het water der grachten oprijst, bestaat het kasteel uit twee verdiepingen, die aan de voorzijde, de beide fronttorens meegeteld, boven elkaar twee rijen van negen vensters bezitten. Tussen de voortorens strekt zich het front uit met het trapterras, dat gesierd is met ballustrade en lantaarns. De kroonlijst wordt aan deze zijde onderbroken door een froton, dat het alliantiewapen Schenk van Nydeggen-d'Oyenbrugge (1620) draagt en versierd is met de afbeeldingen van Vulcanus en Neptunus - vuur en water - en het chronicon "DoMIne hInC fULgUra qUaesO repELLas" - "Heer, ik bid U, weer af van hier het hemelvuur" (1767). Deze frotonversiering werd blijkbaar na een brand tengevolge van blikseminslag in 1767 hersteld en verrijkt.

In het midden van het frontgebouw ligt de grote hal, die

met haar marmeren vloer en haar dubbele trap een machtige indruk maakt. Men lette op de sierlijke lijn, op de fraaie Lodewijk 15e leuning en men ontdekt, dat men hier voor een meesterstuk staat. Zo mogelijk nog indrukwekkender is de grote feestzaal, die uit de achtervleugel uitspringt, met haar unieke parketvloer (Lodewijk 16), haar marmeren schoorsteenmantel, lambrizering, gobelins, stucwerk en Venetiaanse glaskroon. Deze feestzaal werd gebouwd toen prachtlievende Anna Catharina Rijksgravin von Schönborn, echtgenote van Willem Adriaan Markgraaf van en tot Hoensbroek, het kasteel bewoonde. Het ligt voor de hand, dat deze gravin van Schönborn, uit een geslacht dat in Oostenrijk en Zuid-Duitsland zeer weelderige kastelen bewoonde, o.a. het als barok-monument onovertroffen Würzburger slot, zich niet thuis voelde in de sobere 17e eeuwse bouw van Hillenraedt. Ook in de overige vertrekken, die om de hal en de grote zaal gegroepeerd liggen, werden de Lodewijk-stylen in hun beste vorm, niet overladen maar sober en beheerst, toegepast.

Hillenraedt ging in de loop der eeuwen door vererving -- het kasteel werd nooit verkocht -- over in het bezit van de volgende geslachten: van Swalmen, van Oest, Schenk van Nydeggen, van en tot Hoensbroek, Wolff Metternich. Vooral de familie Schenk van Nydeggen telde verschillende leden, die in de geschiedenis bekend zijn gebleven, terwijl Philippus Damianus van en tot Hoensbroeck als bisschop van Roermond, Hillenraedt bewoonde.

Toen graaf Wolff Metternich het kasteel in 1909 Hillenraedt betrok, verkeerde het kasteel in verregaande staat van verval. Ingrijpende restauraties hebben er sindsdien onder zijn leiding plaats gevonden, terwijl het interieur thans een der fraaiste en meest stijlvolle van onze Nederlandse kastelen kan worden genoemd.

Bovenstaande namen wij voor u over uit een met een mooie foto verlucht geschrift, dat werd "aangeboden door de Graaf en Gravin Wolff Metternich ter herinnering aan het bezoek op Kasteel Hillenraedt bij gelegenheid van de Limburgse Haven en Industriedag te Roermond 30 juni 1955."

In zijn werkje over "Asselt en het Slot Hillenraad" v meldt Dr. Sassen nog het volgende.

"Het was in de novemberdagen van 1918, toen de wereldoorl ten einde liep, dat in de Bouillonstraat te Maastricht plotseling enige auto's kwamen aanstuiven en stopten voor provinciaal gouvernement. In een oogwenk is de straat doo militaire politie afgezet. Officieren, Nederlandse en Dui stappen uit. Onder hen een nog jonge slanke figuur, die v wonderd even rondziet.

De poort gaat open, de heren treden binnen: de Duitse kro prins is in Nederland. De volgende morgen vertrok hij naar Hillenraad voor een eerste korte verblijf in ons land, al vorens naar Wieringen te gaan. Het is in korte woorden gezegd, maar het is toch een stuk van het grote wereldgebeur het slot van een drama-bedrijf, dat zich op Hillenraad af speelde."

De huidige bewoonster van het kasteel: Amelie Gravin von Schall Riaucour, die gehuwd was met Herman Jozef Graaf Wolff Metternich, is volgens de door Dr. Sassen onderzocht stukken, een afstammeling van de Heilige Elisabeth von Thüringen.

"Ik dacht daarbij ook aan het prachtige werk van naasten-liefde, dat onder leiding van Graaf Wolff Metternich na de (eerste wereld-) oorlog werd verricht jegens de arme onder voede Duitse en Oostenrijkse kinderen, die met honderden e duizenden in ons land herstel van krachten naar geest en lichaam hebben gevonden."

Over het kerkje van Asselt zegt Sassen:

"Men heeft er de sporen gevonden van een Romeins gebouw en in de kerkmuur kan men nog de stenen en tegels vinden, die gediend hebben om van Romeins puin te worden tot delen van een christen bedehuis. In de kerkgevel ziet men de ronde tegels, die gediend hebben tot versiering of tot stut voor de verwarmingsinrichting onder de Romeinse woonvertrekken. "Er is alle reden om aan te nemen dat de drie heiligen van Sint Odiliënberg: Plechelmus, Wiro en Otgerus zijn geweest die hier het eerste bedehuis hebben gesticht, gelijk zij zovele andere in deze streken hebben gebouwd. Een bewijs voor de stichting door deze heiligen ligt wel in de schen van Asselt aan het Sint Pietersklooster te Sint Odiliënber

op 24 juni 943 door bisschop Balderik van Utrecht."

Oorspronkelijk behoorde het Overkwartier Roermond aan de hertogen van Gelder, waartoe o.a. het drossartsambt Montfort behoorde, dat o.m. de heerlijkheden Hillenraad, Asselt en Swalmen bevatte. In de 14e eeuw werden de Heren van Swalmen met Asselt en Swalmen beleend. Tot 1486 heerste in Asselt het geslacht Oost, daarna tot 1703 Schenk van Nydeggen. Dit werd opgevolgd door de graven van Hoensbroek en later door het geslacht Wolff-Metternich.

Rampen zijn het kerkje van Asselt in de loop der eeuwen niet gespaard gebleven, zowel natuurlijke als militaire. Brandstichting en plundering door Franse troepen, alsmede een overstroming waardoor de toren en een deel der kerk in de golven verdwenen, vermeldt de historie. Tijdens de Franse Revolutie, toen de weerspannige Geestelijken tot verbanning en deportatie veroordeeld werden heeft de Pastoor van Swalmen, Petrus van Crugten, gedurende 17 maanden te Helmond zijn onderdak gevonden." In Maart 1801 waagde hij het de H.Mis te lezen in een bovenkamer der pastorie, terwijl de daarvan ingelichte gelovigen in de kerk ver-toefden en aan bepaalde tekens wisten, hoever het heilige Offer gevorderd was."

Tegenover het kerkje ligt het cultuurhistorisch museum, dat in een kleine boerenwoning is ingericht. Het ligt precies op de plaats, waar vroeger het kasteel van Asselt heeft bestaan. Hierin bevinden zich vele oude voorwerpen alsmede allerlei uitingen van oude volkskunst.

Het Kasteel te Horne.

In 1798 werd het kasteel te Horne als Frans domeingood verkocht aan Marcel Gerard Magnee, de bet-overgrootvader van wijlen de echtgenoot van de huidige bewoonster de Douairiere P.N.H.C. Magnee-Burggravin van Aefferden. Waarschijnlijk dateert het kasteel uit de Romeinse tijd en zou het gebouwd zijn door de Romeinse veldheer Drusus, doch positieve zekerheid is hieromtrent niet te geven. In 1361 werd de bisschop van Luik leenheer van Horne. In 1794 werd het bisdom Luik door de Fransen vernietigd en het kasteel Horne met toebehoren bij de Franse domeingooderen ingelijfd. Als zodanig werd het kasteel op 12 april 1798

publiek verkocht en voor 5.510.000 francs verkocht aan Marcel Gerard Magnee, ten behoeve van zijn zoon. Sindsdien is het reeds meer dan 120 jaren in het bezit van de familie Magnee, welk geslacht oorspronkelijk uit Luik stamt.

In de winter van 1948 heeft een felle brand het kasteel geteisterd, doch nadien heeft men het onder leiding van de heer van der Veken, Architect 1e klasse bij de Rijksdienst van de Monumentenzorg te Den Haag, grondig gerestaureerd.

Speciaal de Ridderzaal is een unieke gebeurtenis om te mogen zien, zowel wat bouwwerk betreft alsook qua interieur. Ook de binnenplaats, die bekend is om zijn mooie vergezichten is een bezichtiging waard.

P.H..

Straatverlichting in Helmond in het begin van de 19e eeuw.

Of er voor die tijd in onze stad geen straatverlichting geweest is, weet ik niet. Veel kan het echter niet geweest zijn.

Op dinsdag 29 november 1803 werd in de raadsvergadering dit onderwerp echter geducht ter sprake gebracht. Wat er precies allemaal over gezegd is, is niet bekend. De notulen zijn maar heel kort en geven alleen het besluit weer. Maar dit werd toch, zoals secretaris v.d. Follart aantekent, genomen na "deliberatie".

Het was dan ook een zaak van gewicht en de ingezetenen zouden dit maal ondervinden, dat de vroede vaderen ernst was en dat zij geen half werk deden. Er zouden lantaarns geplaatst worden: op de Steenweg omtrent de huizing van Lamb. Adr. van Mierlo, omtrent de Veese Poort, aan de Steenen brug, aan 't brugje op het Binderseind, aan de Binderse brug, omtrent de Hoogeindse Poort, in de Binderstraat, in de Kerkstraat en dan nog drie op of omtrent de Markt. Dat waren er dan alles te samen 12.

Behalve over dit gewichtig punt was er in de hele vergadering nergens anders over gesproken.

Maar 's-zaterdags er na (3 december) kwam de raad opnieuw bijeen om over de lantaarns te praten. Men vond na delibera-

tie goed, dat de Schout en G. van de Loo provisioneel (voorlopig) zouden zorgen, dat de "gemeente-lantairnen" met de donkere avonden branden van 5 tot 11 uur en dat de olie, daartoe nodig, bij provisie met de kan worde gehaald, alsmede om die (lantaarns) door de schutter en nachtroeper R. van Wel te laten aansteken.

Verder worden beide heren nog gemachtigd om de olie "met het vat te ontbieden" en omtrent het loon van het aansteken "op de voordeligste wijze doenlijk" te accorderen. Of het loon billijk was vroeg men zich toen blijkbaar niet af. Het moest laag zijn en daarmee uit.

Op 8 december en zondag 11 december d.a.v. werd van de pui van het stadhuis door de secretaris een publicatie afgelezen, waarbij allen en iegelijk gewaarschuwd werden, zich te wachten van op enigerhande wijze de lantaarns te beschadigen, hetzij met stenen of anderszins de glazen aan stukken te werpen of andere baldadigheden daaraan te plegen. Ieder die zich daaraan schuldig maakte, zou verbeuren voor de eerste keer drie gulden, voor de tweede keer idem, enz. en daarenboven nog "arbitrairlijk worden gecorrigeerd". Van die boeten zou de Schout een derde, de aanbrengrers een derde en de algemene arme een derde bekomen.

Verder werden de ouders voor hun kinderen en de meesters (bazen) en vrouwen voor hun dienstboden aansprakelijk gesteld. Behalve dat die boete moest betaald worden, werd ook schadevergoeding geëist.

Het begin was hiermee gemaakt. Een goede honderd jaar later (1913) brandden er 's avonds meer dan 250 lantaarns en van een sterkte, waarbij geen van de oude het in de verste verte halen konden.

En hoe het nu, weer een halve eeuw later met de straatverlichting gesteld is, kunnen wij allen zelf beoordeelen.

Jac. Heeren

Tijdens het Pinkster-weekend houden wij een tentoonstelling over de Mobilisatietijd 1914-1918 in het Kasteel-Raadhuis. Diegenen onder u, die hiervoor nog interessant materiaal in bruikleen willen afstaan, gelieven zich spoedig met de heer van Bokhoven (Raadhuis tel. 2541) in verbinding te stellen.

Uiteindelijk doet u hiermede het Helmonds Publiek een groot genoegen, vooral de oudere generatie, dat onze Pinkstertentoonstellingen steeds in grote getale pleegt te bezoeken.

Plaatsnamen: Lieshout Liessel.

Verschillende planten worden aangeduid met de benaming "lis". De "egelskop" is bekend als waterlis, de "zwanebloem" als lisbloem of waterlis, de "kalmus" als liswortel. Het zijn allen waterplanten met dunne lange bladeren en soms met verrassend mooie bloemen, die de aandacht trekken. Prof. A. Carnoy (Med.Ver.Naamkunde, 1959) acht het mogelijk, dat de naam "lis" ontstaan is uit een wortelwoord "leu", waarbij gedacht kan worden aan het latijnse "lutum", dat "slijk" betekent, en het is inderdaad opvallend, dat het woord doorgaan toegepast wordt op gewassen, die bij het water groeien. De lis is een soort rietplant, weelderig groeiend op onze drassige gronden. Riet had vanouds de volkse belangstelling, want men vervaardigde er vlechtwerk van, dat voor allerlei doeleinden diende en zelfs in de boerenwoning op de vloer gebruikt werd. Zo is het allerm minst verwonderlijk, dat zowel in ons land als elders vrij vele plaatsnamen voorkomen met als onderdeel "lis" of "lies". Naast Lisse (Z.Holland) noemen wij Liesveld (om de Lek), Lieshout (N.Br.), Liessel te Deurne (ontstaan uit lieslo), Liesbos bij Breda en bij Utrecht dat overeenstemt met het bekende Biesbos en een in België voorkomend Lisbos te Wommel. Lieshout komt reeds in 1199 voor in een latijns document van de deken van het kapittel van St. Servaas te Maastricht, over goederen te Lieshout, en heette in 1201 Lisholt. De oudste mij bekende benaming van Liessel is dezelfde naamvorm uit 1685.

Dr. H.H. Knippenberg

Mieuwe leden:

J. Zeeuwen	Noordende 48
L. Giebels	Mierloseweg 2
J. Nieuwland	Hotel van Tilburg
Fa.Chr.Drouen Zn.	Steenweg 19
Drs. A. Vogels	Watermolenwal 8e

Hoe oud is Aarle-Rixtel ?

Aarle-Rixtel bestond vroeger uit twee kerkdorpen. Aarle met een vrije kerk en Rixtel met een eigen kerk. Het verschil bestaat hierin dat men bij een vrije kerk moest beschikken over een stuk grond van 12 hectaar voor het onderhoud van kerk en priester, terwijl een eigen kerk eigendom was van de Heer op wiens grond zij gebouwd was. Zij stonden onder dekenaat van Woensel en werden bediend door Norbertijnen van de abdij van Floreffe later Postel. De kerk van Aarle- bestond reeds voor 1148, toen ruilde de 8e abt van Postel de Kerktiende van Aarle met die van Arendonk. In 1173 schonk de vrome vrouwe Didaderis van Rixtel haar goederen te Reusel en ook de kerk van Rixtel aan de abdij van Postel. Doch lang voor deze was Aarle bewoond, in 1920 bij bouwwerken vond men sporen van Romeinse bewoning, alsmede in 1950 werd bij bouwwerken aan de Biermanstraat vond men een put waaruit scherven tevoorschijn kwamen van omstreeks 600 na Christus. Op een diepte van ongeveer 1.75 meter zwarte aarde wat wijst op een bebouwing van 1750 jaren. In 1954 vond men achter de kapel van Onze Lieve Vrouw in het Zand op een diepte van zwarte grond 1.45 meter wat bewijst dat hier 1450 jaren geleden mensen woonden. De vondst hier was een schrabber om huden schoon te maken. Bij deze laatste vindplaats is zeer waarschijnlijk een nederzetting geweest van voor onze jaartelling. We kunnen dus veilig aannemen als dat ons dorp lang voor Christus bewoond was. Tevens is er nog een legende als zou de Heilige Oda komende van de richting Venray over Weert haar tenten hebben opgeslagen in Aarle, doch werd door de toenmalige schout verdreven. Aarle was vroeger met Beek, men schreef toen Aarle-Beek, een heerlijkheid. De rechtspraak geschiedde te Aarle, waarin eigen Dingbank was. Rixtel had een eigen rechtspraak met Schepenen en Heilige Geestmeester. Tot omstreeks 1395. Toen is waarschijnlijk Aarle met Rixtel een gemeente geworden. Wanneer Beek zich heeft afgescheiden van Aarle is niet bekend. De heerlijkheid Aarle Beek en Stiphout eindigde in het jaar 1641. Op 4 december 1300 gaf Hertog Jan II van Brabant aan de gemeente Aarle Beek en Rixtel het gebruik van de gemeentegronden, en het recht om in de peel turf te steken. Als hierover verschil van mening was kwam men op zondag bijeen

in de Wolfspuiten (boerderij M. Verbakel) om deze kwestie op te lossen. Dit zelfde recht werd door Hertog Jan III op 19 oktober 1329 en op 13 april 1336 en nogmaals door Hertogin Johanna van Brabant op 19 mei 1359 en in 1464 op 20 december door Philip van Bourgondië verleend. Hertogin Johanna van Brabant in geldnood verkerende gaf de heerlijkheid van Rixtel Aarle enz. in pand aan Diederiek de Rover voor 1700 Holland gulden. Rixtel was een hertogsdorp tot 1392 toen het zich Aarle aansloot. Na Diederiek de Rover kwam het in bezit van Willem van Gent, deze verkocht ze weer aan Janne Oudart en in jaren in de familie Oudart gebleven. De heerlijkheid Aarle Beek en Stiphout eindigde in 1641. Later noemde zich een Baron van Leeftaal nog heer van Beek en Donk. Van het huis van Rixtel of te wel het Guldehuis was de eerste bewoner Johan de Haisbain Ridder. Deze verkocht het aan Johannes van Rotselaar en deze weer aan Diederiek de Rover, die in 1360 Hoogschout der Stad en Meijer van den Bosch was. Na de familie Oudart waren nog verschillende adellijke heren heer van Rixtel w.o. de Drongelmans Sire Johan Draak en andere. Het was lat eigendom van de schatrijke familie Bots uit Helmond, welke het weer verkocht aan Alex Fritsen, klokkengieter die het in 1870 geheel sloopte.

Sic Transit Gloriam Mundi.

N.A.v.Gameren

Voorzitter Heemkunde
kring Barthold van
Heessel

P.S. Wegens ziekte van een der heren van het bedrijf, wordt de excursie voor enige tijd uitgesteld.
Nader bericht aan degenen die zich hiervoor hebben opgegeven volgt spoedig.
